

Vergaderjaar 1989–1990

21 347

Nadere wijziging van de Werkloosheidswet (aanpassing van het financieringssysteem van de wachtgeldfondsen)

Nr. 8

EINDVERSLAG

Vastgesteld 9 maart 1990

Na kennisneming van de memorie van antwoord en de nota van wijziging zijn in de vaste Commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid¹ nog enkele vragen gesteld en opmerkingen gemaakt.

Onder het voorbehoud dat de regering deze vragen en opmerkingen tijdig zal hebben beantwoord, acht de Commissie de openbare beraadslaging genoegzaam voorbereid.

De leden van de fractie van de P.v.d.A. hadden met belangstelling kennis genomen van de memorie van antwoord. De eerste acht weken van werkloosheid worden betaald uit de wachtgeldfondsen, de rest van de uitkeringsduur komt ten laste van het Algemeen Werkloosheidsfonds (AWf). Integratie van de wachtgeldfondsen met het Algemeen Werkloosheidsfonds betekent zowel in de uitvoerings sfeer als in de uitvoerende en controlerende sfeer een besparing. Daartegenover staat dat de bedrijfsverenigingen een stuk verantwoordelijkheid en beleidsvrijheid verliezen. Met name het argument dat het bedrijfstakspecifieke karakter (met frictiewerkloosheid, onwerkbaar weer en daarbij ook de financiële verantwoordelijkheid van de werkgevers en werknemers) integratie bemoeilijkt, overtuigde de aan het woord zijnde leden.

De nadere regelgeving inzake het wegwerken van dekkingsoverschotten, inhoudend dat gedurende 4 jaar een wachtgeldfonds de premies van werknemers en werkgevers kan voldoen uit de dekkingsoverschotten, had de instemming van deze leden.

Deze leden waren verheugd over de beschrijving van hoofdpunten van de algemene maatregel van bestuur op grond van artikel 85, eerste lid en artikel 91, tweede lid van de Werkloosheidswet. Met betrekking tot de reserves van de wachtgeldfondsen zouden zij alsnog graag meer informatie hebben over de nadere regels die de Sociale Verzekeringsraad voor de financieringsdekking zal stellen.

Met betrekking tot de renteheffing over de financieringsvoorschotten bleven de genoemde leden van mening dat een rentepercentage gelijk aan de marktrente reëel is. Immers, de wachtgeldfondsen betalen nu geen rente. Dat dat in de toekomst wel moet is een prikkel om niet te snel te lenen. Uitsluitend als het Algemeen Werkloosheidsfonds zelf geld moet lenen (om te kunnen voldoen aan de vraag van de wachtgeld-

¹ Samenstelling:

Leden: Spieker (PvdA), Moor (PvdA), Gerritse (CDA), Buurmeijer (PvdA), onder-voorzitter, Van Houwelingen (CDA), Schutte (GPV), Groenman (D66), Wolters (CDA), De Korte (VVD), Van Nieuwenhoven (PvdA), Linschoten (VVD), Nijhuis (VVD), Leijnse (PvdA), Brouwer (Groen Links), Janmaat (Centrumdemocraten), Doelman-Pel (CDA), voorzitter, G. H. Terpstra (CDA), De Leeuw (CDA), Biesheuvel (CDA), Vliegenthart (PvdA), Beijlen-Geerts (PvdA), Schimmel (D66), Huibers (CDA) en Middel (PvdA). Plv. leden: Van Gelder (PvdA), Kalsbeek-Jasperse (PvdA), Soutendijk-van Appeldoorn (CDA), Dijkstal (VVD), Quint-Maagdenberg (PvdA), Reitsma (CDA), Van der Vlies (SGP), Versnel-Schmitz (D66), Paulis (CDA), Franssen (VVD), Melkert (PvdA), Jorritma-Lebbink (VVD), Schoots (PvdA), Rosenmöller (Groen Links), Willems (Groen Links), G. de Jong (CDA), Tuinstra (CDA), Bijleveld-Schouten (CDA), De Kok (CDA), Van Zijl (PvdA), Leerling (RPF), Kohnstamm

fondsen) tegen een rentepercentage dat hoger ligt dan de marktrente is het in de ogen van deze leden acceptabel om aan de wachtgeldfondsen een hoger percentage te berekenen.

Met betrekking tot de overgenomen verplichtingen bleven de leden van de P.v.d.A.-fractie twijfels houden over de uitvoering van de verhaalsplicht door de bedrijfsverenigingen. In de memorie van antwoord wordt gesteld dat het AWf sanctiemiddelen heeft voor het geval bedrijfsverenigingen hun verhaalsplicht niet zouden nakomen. Graag zouden zij meer informatie hebben over die sanctiemiddelen; welke zijn dat en wordt er ook gebruik van gemaakt?

De overgangssituatie leek de genoemde leden ingewikkeld en rijkelijk lang, zo hadden zij reeds eerder aangegeven. De maximale periode van 10 jaar zou zonder onvoorziene omstandigheden, zelfs door de BV Bouw haalbaar zijn. Wordt die maximale periode verlengd als er zich toch onvoorziene omstandigheden (zoals een sterke stijging van de werkloosheid in de bouw) voordoen? In dit kader is het aan de Sociale Verzekeringsraad (SVr) om nadere prioriteitsregels te stellen omtrent de rangorde van de verplichtingen tot aanzuivering van de dekkingstekorten voor de fondsen. Omdat er ogenschijnlijk een verschil in prioriteitstelling is tussen de SVr en de regering zouden de genoemde leden alsnog graag een antwoord hebben op de vraag naar de uitwerking van de prioriteitsregels. Wordt dit alsnog opgenomen in de algemene maatregel van bestuur?

De leden van de V.V.D.-fractie hadden met belangstelling kennis genomen van de memorie van antwoord en de nota van wijziging. Zij konden met de voorgestelde wijziging instemmen.

Zij hadden nog slechts een enkele vraag, betreffende de datum van 31 december 1994. Na deze datum zal geen gebruik meer kunnen worden gemaakt van de tijdelijke regeling dat bedrijfsverenigingen die AWf-premie voor rekening van de wachtgeldfondsen kunnen brengen. De regering gaat ervan uit dat de overgangssituatie op die datum voor de meeste wachtgeldfondsen zal zijn beëindigd. Deze leden zouden gaarne van de regering vernemen waarop deze vooronderstelling is gebaseerd. Zou de regering voorts kunnen mededelen welke de consequenties zijn voor de wachtgeldfondsen waarvoor de overgangssituatie dan nog niet beëindigd is?

De leden van de fractie van D66 hadden met belangstelling kennis genomen van de voorgestelde wijziging van het financieringssysteem van de wachtgeldfondsen, dat wil zeggen van de systematiek van premievaststelling, de reservevorming bij de wachtgeldfondsen, de renteheffing over financieringsvoorschotten en de sanering van de voorschotten. Deze leden hadden nog wel een algemene opmerking over de achterliggende gedachtengang bij de wijziging van de systematiek van premievaststelling.

In de memorie van toelichting wordt gesteld dat aanleiding voor deze wijziging het grote beroep van de bedrijfsverenigingen op voorschotverlening door het AWf aan de wachtgeldfondsen vormde. De huidige financiering is gebaseerd op de Keynesiaanse vooronderstelling dat de conjunctuurcyclus zich voltrekt in een tijdperk van 10 jaar. Perioden met hoge werkloosheid en perioden met lage werkloosheid wisselen elkaar in een cyclische patroon af terwijl de werkgelegenheid in een bedrijfstak per saldo niet veel verandert. Door voor de premievaststelling een referentieperiode van 10 jaar te nemen worden de premie mutaties van jaar tot jaar afgevlakt.

De aan het woord zijnde leden hadden aan de hand van tabel 2 op pagina 24 van de memorie van toelichting geconstateerd dat op de methode Witteveen/Tinbergen nog steeds niet veel af te dingen valt. Het

beroep van de bedrijfsvereniging op voorschotverlening bedroeg 150 miljoen gulden in 1980. Naar verwachting zal ultimo 1990 de omvang van de reserves van de gezamenlijke wachtgeldfondsen positief zijn. In het huidige voorstel komt de SVr op basis van interne berekeningen tot de conclusie dat een periode van vier jaar het beste tegemoet komt aan het streven naar enerzijds een snellere doorwerking van de lastenontwikkeling in de hoogte van de premie en een beperkte vermogensomvang en anderzijds een redelijk stabiel prijsverloop.

Betekende dit, zo vroegen de leden van de fractie van D66, dat de Keynesiaanse opvatting over conjunctuur is verlaten? Als dit het geval is, welke gedachten over ontwikkelingen in werkgelegenheid en werkloosheid zijn daarvoor dan in de plaats gekomen?

De voorzitter van de Commissie,
Doelman-Pel

De griffier van de Commissie,
Van Dijk